

NAUJIENOS

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

SU LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanians
In The United States

VOL. LXX

Price 25c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Friday, September 23, 1983

Nr. 181

MANILOJE UZMUSTA 11, SUZEISTA 247

VLIKO SEIMAS IVYKS DETROITE LAPKRIČIO MĖN. 12 DIENĄ

VLIKO seimas šiais metais įvyks lapkričio 12-13 dienomis Detroite. Pasiruošimo darbams sudarytas komitetas, pirmininkaujantis p. Albertui Misiūnui, Rytų Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio pirmininkui.

VASAROS TALKA VLIKO/ ELTOS ISTAIGOJE

Šią vasarą VLIKO/Eltos įstaigoje Vašingtone darbuos ir su šios įstaigos darbais susipažins Danutė. Skauskaitė, 21 metų lietuvaitė iš Toronto, Kanados. Ji specializuojasi Sovietų Sąjungos ir Rytų Europos istorijoje bei politikoje Čarletono universitete, Otavoje, bendradarbiauja lietuvių ir Kanados spaudoje, apdovanojama keliomis premijomis ir stipendijomis.

Iš Vašingtono Danutė išvyko į New Yorką patalkinti Tautos Fondo darbuose.

VLIKO TARYBOS POSĖDIS

Š.m. rugpjūčio 13 d. posėdyje pranešta apie svarbesnius Valdybos atliktus darbus.

Ryšių su Iyvykiais Pasaulio Antikimunistinės Lygos konferencija Eindhovene š.m. rugsėjo 19-22 d., kurioje dalyvavo ir VLIKO atstovai, buvo paruoštas ir pasirašytas konferencijos ruošimo sekretoriaus rezoliucijos projektas. Taip pat buvo paruoštas kreipimasis į konferencijos delegatus, trumpai apžvelgiant okupuotos Lietuvos būklę, prašant paremti siūlomą rezoliuciją.

Jau kuris laikas daromos pastangos atnaujinti Eltos leidimą vokiečių kalba. Tas rūpestis dabar yra suaktyvėjęs dėl pagyvėjusio Europoje, dėmesio Baltijos valstybių siekimams atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

Eltos atstovė Pietų Amerikoje Jūratė Statkutė Rosales ruošia straipsnių rinkinį, tilpusių svarbiausiose Pietų Amerikos laikraščiuose. Netrukus leidinys bus išleistas ispanų kalba.

Valdybos nariai dr. D. Krivickas ir inž. L. Grinius paskyrė daug laiko, papildydami ruošiamos knygos rankraštį apie lietuvių tautos rezistenciją. Tuo reikalu posėdžio dalyviai pasikeitė nuomonėmis dėl tolimesnės eigos.

Einamųjų reikalų tarpe daug dėmesio buvo paskirta nagrinėjant Vydūno Jaunimo Fondo prašymą paremti dr. Vilius Storastos-Vydūno istoriniam veikalui "Sieben Hundert Jahre Deutsch - Litauischer Beziehungen" išleisti. Taip pat plačiau buvo aptartas klausimas dėl tamprinių ryšių palaikymo su Europos Parlamentu.

Baigdamas pranešimą VLIKO Valdybos atstovas priminė Tarybos posėdžio dalyviams, kad šįmet lapkričio 25 d. sušauks keturiasdešimt metų nuo VLIKO įsteigimo Lietuvoje.

RUKIMAS KENKIA NEGIMUSIEMS KUDIKIAMS

BOSTON, Mass. — Gydytojai specialistai nustatė, kad rūkanti motina pakenkia dar negimusiems savo kūdikiams.

Rūkanti motina paveikia negimusiųjų plaučius ir visą kvėpavimo sistemą. Rūkancios motinos vaikai labai lengvai suseraga emfizema ir kitomis plaučių ligomis. Be to, kūdikiai labai lengvai gauna slogas, jiems daug sunkiau apsiginti nuo džiūvos.

— Mokslininkai specialistai pataria nešėti moterims mėsos rūkymą, jeigu nori sulaukti sveikų ir stiprių vaikų.

JAV malūnsparniai padeda Honduro pasienio sargams saugoti Nikaraguos sieną.

AMERIKIEČIAI PADEDA HONDURO KARIAMS APVALYTI PASIENĮ

JEZUITAS JAMES F. CARNEY ŽINGSNIAVO PASKUI
KARIUS ATSLIKĖS, ISTROSKO IR MIRE

TEGUIGALPA, Honduras. — Amerikos kariai, įsikūrę Honduro teritorijoje, praėję savaitę padėjo Honduro kariams apvalyti sieną su Nikaragua.

Tiksliai nustatius, kuriose vietose Nikaraguos kovotojai buvo perėję sieną ir įsiveržę į Honduro teritoriją, praėjusią savaitę JAV malūnsparniai nuvežė Honduro karių į tas pasienio vietas ir suėmė įsibrovėlius. Honduro ir Nikaraguos pasienis nustatytas, abie pusėm jis gerai žinomas, todėl įsibrovėliai labai lengvai nustatomi. Tik bėda yra, kad Honduro kariai neturi pakankamai malūnsparnių, kuriais galėtų sekti pasienį. Jie brangiai kainuoja, nėra specialistų malūnsparniams naudoti. Pasienio sargams, aišku, tokiose sąlygose labai sunku kontroliuoti perėjimą. Šį kartą JAV malūnsparniai nuvežė Honduro karių į Lampira uostą ir suėmė kelis įsibrovėlius.

Įsibrovėliai buvo Kuboj apmokyti

Olandų provincijoje, iš Atlanto pusės, rasti keli Nikaraguos įsibrovėliai. Jie nebandė priešintis, nes nebūtų galėję pasipriešinti gerai ginkluotiems Honduro pasienio kariams.

Suimtieji atidavė ginklus. Vėliau prisipažino, kad jie nikaraguetiai, bet jie buvo nuvežti į Kubą ir ten apmokyti, kaip jie turi elgtis kaimyninėje valstybėje.

Pradžioje manyta, kad į Hon-

durą buvo paimta gerai apmokyta nikaraguetių grupė, bet dabar aiškėja, kad Lampira uostan buvo atsiųsti pirmieji žvalgai. Vietos gyventojai padėjo juos surasti. Honduro pasienio sargai tuojuo juos nuginėklavo ir suėmė. Amerikiečiai informavo Vašingtoną apie įsibrovusius Nikaraguos žvalgus.

Amerikos jėzuitas Carney nepakėlė karščio

Honduro kalnų takuose rastas JAV-ų jėzuito James Carney lavonas. Pradžioje manyta, kad jis buvo nužudytas, bet dabar nustatyta, kad jį nukankino didelis karštis ir troškulys.

Pulkininkas Cesar Elvir Sierra, palyręs apie jėzuito Carney mirtį, pareiškė, kad Carney, žygiavęs su kovotojų grupe, pradėjo jaustis labai išvargęs. Jis nepajėgė žingsniuoti kartu su kitais Honduro kovotojais. Jau kelios dienos buvo labai karšta, virš šimto laipsnių. Teko keliauti nelygiais pašlaitėmis takais. Be karščio, jį kankino ir troškulys. Yra pagrindo manyti, kad jis atsidėjo atsikvėpti ir nepajėgė toliau keliauti.

Netoli nuo tos vietos rastas ir kovotojų grupės vado Jose Maria Reyes Mata lavonas.

VICEPREZIDENTAS BUSH KALBĖJO VIENOJE

VIENA, Austrija. — Viceprezidentas George Bush trečiadienį Austrijos sostinėje pasakė visuomenės veikėjams ir spaudos atstovams kalbą. Bush buvo Vengrijos ir Rumunijos, tad jis dėstė austrams, kad jis pastebėjo, kaip Sovietų vyriausybė tose valstybėse laužo pagrindines žmonių teises.

Vienas Kroner Zeitung redaktorius, iš klausęs G. Bush kalbos, pirmame savo dienraščio puslapyje parašė: "Sovietų Sąjunga privalo dingti iš Rytų Europos".

Busu papasakojo, kaip Sovietų lakūnas sunaikino beginklį Pietų Korėjos keleivinį lėktuvą ir nužudė 269 žmones.

BADAVIMAS IŠGELBĖJO DARBININKŲ VADĄ

SANTIAGO. — Čilės vario darbininkų unijos vadovas Rodolfo Seguel prabadoavo devynias dienas ir buvo paleistas iš čilės kalėjimo.

Seguel buvo suimtas prieš 10 dienų ir visą laiką kalėjime tardytas. Seguel suorganizavo vario darbininkų streiką, reikalaudavo pakelti darbininkų algas. Viskas Čilėje pabrango, o darbininkų algos nepadidėjo.

Diktatorius Augusto Pinochet pareiškė, kad jis neleis pakelti algų, nes tada visa krašto ūkio sistema susmuks. Dabar ruošiamos vis didesnės demonstracijos. Seguel pareiškė, kad diktatorius yra aklas ir užsispyręs fanatikas, nesuprantaš tikros darbininkų būklės ir vargo.

Darbininkų vadui buvo ruošiamas teismas, bet atsiliepiant į jo sublogėjusią sveikatą, arkivyskupas Juan Fresno prašė prezidentą, kad jį paleistų iš kalėjimo. Prezidentas taip ir padarė, bijodamas, kad nekiltų dar didesnės demonstracijos, jei Seguel mirtų kalėjime.

DU SOVIETŲ DIPLOMATAI DINGO IŠ KANADOS

OTTAWA. — Kanados vyriausybė ištrėmė du Sovietų diplomatus už pastangas pavogti slaptos technologijos. Jie buvo išprašyti iš Kanados jau praėjusią savaitę, bet buvo išvengta griežtesnių pasisakymų, kad neatrodytų, jog tai daroma ryšium su keleivinio Pietų Korėjos lėktuvo numušimu.

Kanados vyriausybė įsakė Viktorui Cekovskui, Sovietų prekybos misijos viršininkui, ir Anatolijui Solousoviui, civilinės Sovietų aviacijos atstovui, išvykti iš Kanados. Jie abu išvyko patyloimis iš Kanados, kad spaudoje nebūtų apie tai pranešta. Abu diplomatai išvaryti už šnipinėjimą ir pastangas įtraukti kanadiečius į Sovietų tinklą.

— Sen. Charles Percy kritikuoja jį už tai, kad leido užsienio komiteto nariams pasisakyti apie branduolinių ginklų įsaldymą.

FERDINAND MARKOS PRANEŠĖ, KAD JIS NEATSISTATYDINS

MILITARINĖ POLICIJA GUMINĖMS LAZDOMIS
IR REVOLVERIAIS ISVAIKĖ DEMONSTRANTUS

MANILA, Filipinai. — Ketvirtadienio rytė prasidėjo rami demonstracija, pritarianti prez. F. Markos vedamai politikai. Apie vidurdienį prasidėjo kita demonstracija, išaugusi į pusę milijono žmonių, kuri buvo išvaikyta. Demonstrantai prašė prezidentą Markos atsistatydinti iš prezidentūros.

Pradžioje griežtą kalbą pasakė prezidento žmona Imelda Markos, o vėliau kalbėjo pats prezidentas. Jis žinojo, kad militarinei policijai ir Manilos policijai buvo įsakyta sustabdyti ir išvaikyti prie prezidentūros žygiuojančius studentus ir didelės minios slenkančią demonstraciją.

Minia pradėjo rinktis į Makati bulvarą, patį plačiausią visoj Maniloje. Minėtu bulvaru sostinės gyventojai tikėjosi pasiekti Malagarang rūmus. Filipinų prezidentūra Prez. Markos išanksto visus rūmus apstatė sargais. Prie prezidentūros atvyko šarvuotieji ir visos batalionas militarinės policijos. Jie turėjo šautuvus ir kulksosvaizdžius.

Kitas militarinės policijos dalinys buvo pasiūstas išvaikyti Makati bulvaru žygiuojančius sostinės gyventojus. Jie pastatė skersai bulvaro autobusus ir laukė artėjančios minios. Autobusai buvo pastatyti maždaug ties bulvaro viduriu. Vienoj pusėj buvo centrinė Manilos pašto įstaiga, o antrojoje buvo studentų bendrabutis. Studentai sudarė demonstracijos daugumą. Keli studentai šaukė "Markos! Markos!", o minia kels kartus pakartodavo "Ninoy! Ninoy!" (nužudytas B. Aquino taip buvo savųjų vadinamas).

Miniai priartėjus prie autobusu, ją pasitiko militarinės policijos būriai. Daugumoj buvo paruošti stiprūs vyrai, rankose turėjo gana ilgus gumines lazdas. Kitoj rankoj turėjo pusiau guminius dangčius, kuriais gynėsi nuo smūgių.

Studentija, aišku, nebuvo pasirošusi gintis. Studentai norėjo tikti pasakyti prezidentui, kad jis pasitrauktų. Jis jau valdė kraštą 18 metų, nieko gero nedavė, todėl jie ir norėjo, kad jis pasitrauktų. Bet prezidentas Markos visai kitaip galvoja. Jis pasakė, kad jam dar lieka keturi metai. Jis yra pasiryžęs per tą laikotarpį tvarkyti Filipinų reikalus, o vėliau jis daugiau nebekandidatuos.

Ketvirtadienio rytė pats Markos paskelbė, jog prezidentas Reaganas jam pranešęs, kad jis prižadėtu laiku bus Maniloje, Filipinuose yra didelė Amerikos laivyno ir aviacijos bazė, tai prezidentas Reaganas atvažiuos. Prez. Reaganui nepatiko, kad filipiniečių grupė apdaužė ir sudugino jo iškamšą. Tai gėda, bet visas tais reikalus pasibaigė.

Prez. Markos pareiškė įsitikinimą, kad demonstracijos bus baigtos, visi turės grįžti prie kasdieninio darbo.

Buvo pasklidęs gandas, kad Corazon Aquino (nužudytos senatoriaus našlė) vadovavo demonstracijai, bet ji paneigė šį gandą. Ji buvusi Makati bulvare, kartu su studentais. Demonstraciją organizavęs opozicijos narys. Jis gali būti patrauktas teisman.

— Ketvirtadienį aukso uncija kainavo \$416.

George Bush

Viceprezidentas pasakė kalbą Austrijos žurnalistams, kurie labai plačiai komentuoja kiekvieną jo sakinį apie žmogaus teisių suvaržimą.

KALENDORELIS

Rugsėjo 23: Linas, Teklė, Ramušė, Dagis, Gailintas, Baumilė.

Saulė teka 6:39, leidžiasi 6:47.

Oras vėjutas, vėsus, bet šil-tėjantis.

Sirija apginklavo druzus bei šijitus. Sovietų ginklais ir apšaudė amerikiečius Beiruto aerodrome.

POLITINIAI JAUNIMO KONGRESO NUTARIMAI

Ryšių su kitomis poli-
tinių grupėmis

1. V. PLJ Kongresas pripažįsta, jog išeivijos lietuviams efektinga veikti drauge su kitomis pavergtomis tautomis, k.a. su kitais baltiečiais bei ukrainiečiais, ir pareigoti PLJS ir kraštų LJS valdybas kartu su jomis imtis bendros politinės veiklos.

V. PLJK taip pat ragina PLJS valdybą remti BAFL (Baltic American Freedom League), European Liaison Group ir panašius vienetus.

2. V. PLJK prašo PLJS valdybą skatinti PLB ir įvairias lietuvių organizacijas skirti stipendijas studentams, norintiems dirbti tokiose institucijose, kaip Lietuvių Informacijos Centras Niujorke, Ethnic Community Services Chicagoje, BAFL Los Angeles ir Weston College D. Britanijoje. Stipendijų kandidatai turėtų būti visos išeivijos lietuvių jaunimas, kalto pobūdžio veikla plėtotusi per visą išeiviją.

OSI bylos lietuviams

1. 1979 m. JAV valdžios įsteigta specialų tyrimų įstaiga (angl. Office of Special Investigations — OSI) pradėjo kelti administracines bylas dėl pilietybės atėmimo ir deportacijos kai kuriems iš Rytų Europos kiliams Amerikos piliečiams, jų tarpe ir lietuviams, kaltindama juos neteisingu anketų užpildymu įvažiuojant į JAV. Tokiu apskaitinimu ji įtaigauja mintį, kad jie bendradarbiauja su naciais II Pasaulinio karo metu.

Yra daromas spaudimas ir kitų kraštų (pvz., Kanados, Australijos, Vakarų Vokietijos) valdžioms, kad panašios įstaigos pradėtų veikti tuose kraštuose. Mes sutinkame, kad visi karo nusikaltėliai turi gauti užtaisytą bausmę, bet esame įsitikinę, kad tai turi būti daroma krašte, veikiantį įstatymų, remiame.

Kadangi OSI, vedama šias bylas, grubiai pažeidinėja JAV įstatymus (naudodama tarybinę KGB subakruotą kaltinamąją medžiagą, ignoruoja, Baltijos kraštų inkorporacijos į Sovietų Sąjungą nepripažinimą, sprendžia deportacijos bylas, ir pan.), trys pagrindiniai lietuvių išeivijos veiksniai — VLIKas, ALTA ir JAV LB įsteigė bendrą lietuvių teisėms ginti komitetą, kurio

tikslas yra kovoti prieš neteisėtą šių bylų vedimą.

V. PLJK sveikina šio komiteto įsteigimą ir pilnai remia jo užsimotus darbus. Kongresas skatina visą pasaulio lietuvių jaunimą prisidėti prie šio komiteto veiklos, pvz.: a. rinkti 1941-1944 metų laikotarpį liečiančią istorinę medžiagą apie Baltijos kraštus, ypač Lietuvą; b. iš anksto tinkamai pasiruošus dalyvauti ankščiau minėtuose teismo procesuose, moraliai paremiant neteisėtai apkaltintus asmenis; c. remti lėšomis gynybos fondą. Šis darbas yra nepaprastai svarbus, nes tuo būdu įmanoma užkirsti kelią kai kuriems mūsų tautos istorijos iškreipimams bei daugelio nekaltų žmonių persekiojimams.

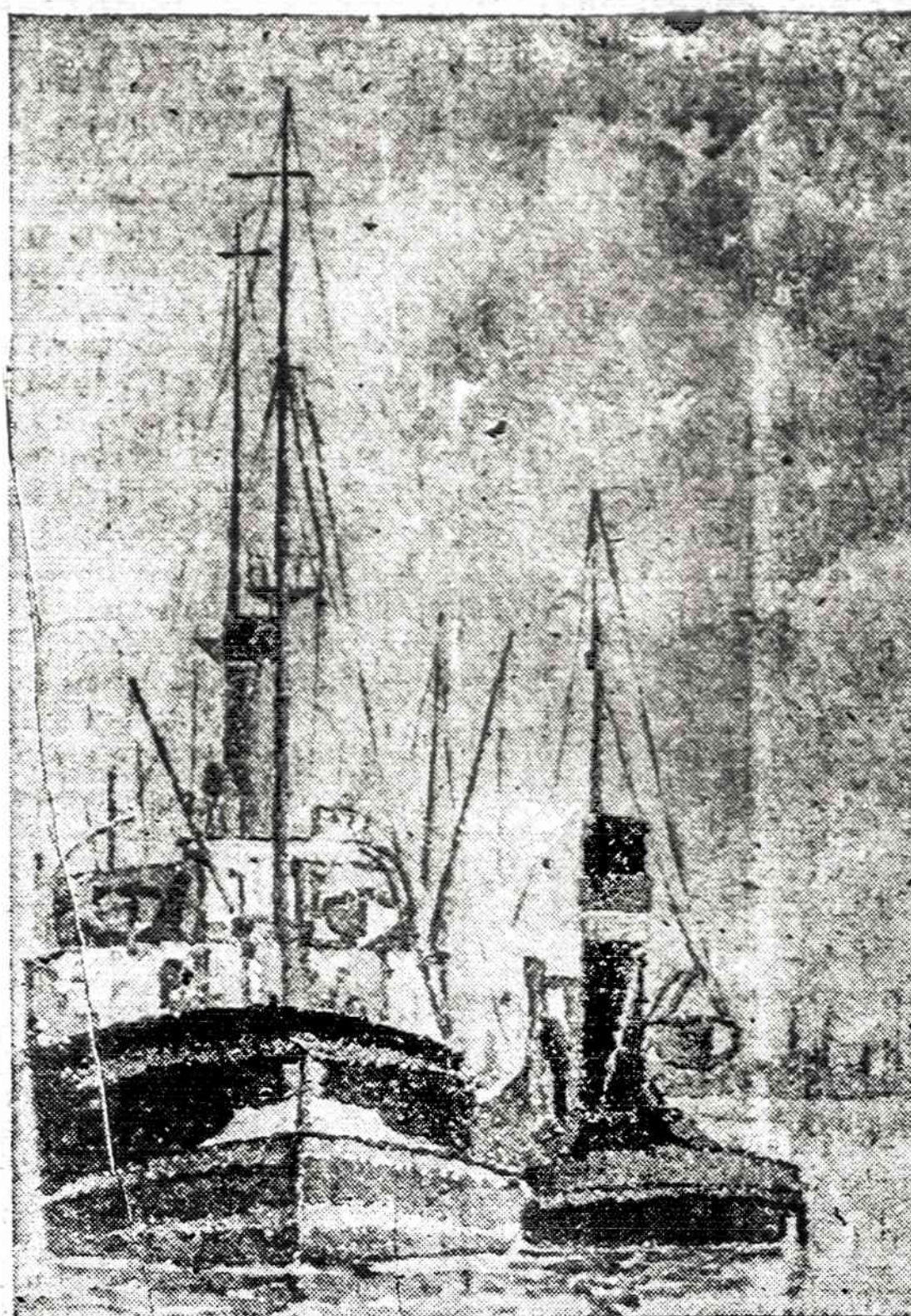
Kiti politiniai reikalai

1. V. PLJK skatina išeivijos lietuvių jaunimą stebėti iš Sov. Sąjungos oficialiai atvažiuojančias baltiečių grupes ir užmegzti su jų nariais neoficialius ryšius, informuojant juos apie išeivijos lietuvių veiklą. Tuo pačiu metu reikėtų informuoti visuomenę, kad šios grupės yra atvykusios iš okupuotų Baltijos kraštų.

2. 1981 m. įvyks olimpiniai žaidimai Los Angeles mieste (JAV). V. PLJK skatina PLJS ir kraštų LJS valdybas aktyviai ypatingą dėmesį į baltiečių sportininkus, atvykstančius iš Sov. Sąjungos. Per masinės komunikacijos priemones ir demonstracijas reikėtų informuoti gyvenamojo krašto visuomenę, kad šie sportininkai yra iš pavergtų kraštų ir jiems neleidžiama atstovauti savo kraštams olimpiuose žaidimuose.

3. Pastaraisiais mėnesiais viešas Afganistano rezistencijos vadai, lankydami Europoje, pasidė išeivijos lietuviams atiduoti dešimt lietuvių karo belaisvių su sąlyga, kad išeivijos lietuvių jais rūpinęsi ir jiems sudarytų sąlygas persikelti į Vakarų, jei belaisviai to pageidautų.

Esamos karo sąlygos afganistaniečiams nebus įmanoma belaisvius ilgai saugoti, ir jiems grėsia mirties pavojus. Jausdami, kad mūsų pareiga yra rūpintis visame pasaulyje pasklidusiais lietuviams, ypač tais, kuriuos išliko nelaimė, siūlome ir JAV LB įsteigti bendrą lietuvių teisėms ginti komitetą, kurio

Klaipėdos uostas 1931 metais
(J. Laurinavičiaus drožinys)

tartis su afganistaniečiais lietuvių karo belaisvių reikalu; b. telkti lėšas lietuviams belaisviams pervežti į Vakarų Europą; c. sudaryti galimybes jiems išsikurti.

4. Po Antrojo pasaulinio karo, pasibaigus ginkluotai partizanų kovai už Lietuvos laisvę, lietuvių tauta toliau puoselėjo laisvės idealą. Šiandien pagrindžio sąjūdis jau yra prašęs į tragiską tautos istoriją drąsiai pasipriešinti nusipusli. Ta Lietuvos pagrindžio veikla domimės ne tik mes, išeivijos lietuvių, bet ir plačias pasaulis.

Zinome, kad tauta šiandien kaupia visas jėgas prieš išnykimą. Vyksta tautinis bei religinis atgimimas, auga religinė bei tautinė samonė.

Išvairūs įvykiai sovietų okupuotose kraštuose ir Rytų Europoje mus skatina ir juos reaguoti. Didėjanti įtampa reikalauja pasisakyti dėl kovų už laisvę ir laisvę. Mes remiame visus veiksmus, kurie kovoja už laisvą Lietuvos rytojų. Mūsų visų troškimas — nepriklausoma Lietuva.

5. Seinių lietuviams daroma

skriauda dėl Seinių bazilikoje uždraustų lietuviškų pamaldų mums ir visiems lietuviams yra skaudi. Todėl skatiname visus pasaulio lietuvių, ypač mūsų dvasinius vadus, vyskupus — Antaną Deksnį ir Vincentą Brizgį, nenuilstamai ir pakartotinai apeliuoti į Apaštalių Sostą ir Lenkijos vyskupų konferenciją, kad ši skriauda būtų atitaisyta ir Seinių lietuviams būtų sugrąžintos lietuviškos pamaldos Seinių bazilikoje.

Įpareigojame PLJS valdybą parašyti šiuo reikalu laisšką pasaulio lietuvių jaunimo vardu Lenkijos vyskupų konferencijai, laiskus nuorašus pasiųsti Vatikanui ir Seinių klebonui bei paskelbti šį laisšką išeivijos lietuviškoje spaudoje. Prašome PLJS valdybą informuoti jaunimą Seinių bazilikos reikalu per savo žiniaraščius ir skatinti jį prisidėti prie laiško rašymo.

Diplomatinė tarnyba

1. 1940 m. nepriklausomos Lietuvos vyriausybė telegraminiu būdu paskyrė Stasį Lozoraitį, gyvenantį Italijoje, diplomatinę Lietuvos sefu. Ministeris Lozo-

raitis ir kiti diplomatinės tarnybos nariai yra vieninteliai likę nepriklausomos Lietuvos pareigūnai. Todėl jie yra svarbūs mūsų tautos simboliai ir taip pat gali naudotis pinomis diplomatinėmis teisėmis bei privilegijomis.

Konsulas yra siūlomas kuriam nors kraštui ir turi būti jo valdžios pripažintas. Lietuva, būdama Sovietų Sąjungos okupuota, negali savo konsulų skirti įprastu būdu. 1980 m. JAV vyriausybė sutiko priimti ministerio S. Lozoraitį ir dr. Stasio Bačkio (Lietuvos Charge d'Affaires, JAV) paskirtus diplomatus, nežiūrint pilietybės, amžiaus ar ryšių su nepriklausoma Lietuva. Dar ne vienas kitas kraštas nėra susitaręs su diplomatinę Lietuvos tarnybą tuo klausimu. Deja, diplomatinę Lietuvos tarnybą yra pasinaudojus JAV valdžios palankumu tik viena kartą per trejus metus.

Išeivijos lietuvių neturi teisės reikalauti, kad šie konsulai, sulaukę garbingo amžiaus, dar eitų savo pareigas; dabartinių metu nėra ne reikalo.

Todėl įpareigojame PLJS valdybą laisšką išreikšti gili mūsų susirūpinimą S. Lozoraitiui ir dr. S. Bačkui diplomatinės tarnybos tęstinumo reikalu bei raginti juos pasinaudoti JAV valdžios palankumu papildyti diplomatinę Lietuvos tarnybą gretas. V. PLJ Kongresas taipgi ragina išeivijos lietuvių jaunimą iširti diplomatinės savo kraštų sąlygas diplomatinės Lietuvos tarnybos tęstinumo reikalu.

Iš T. Z.

SKIRTUMAS

— Kiek tamstai yra metų? Moteriškė tyli.
— Visai ne. Man nemalonius tik atsakymas.

IŠ VLIKO TARYBOS VEIKLOS

Atsakydamas į klausimus dėl organizuotų pastangų kaltinti, mitiesiems ginti, prelegentas nurodė, kad latviai prieš kelis metus sukūrė fondą šiems reikams ir naudoja vieną advokatų įstaigą Niujorke, estai tokį fondą sukūrė prieš maždaug vieną metus; lietuvių tik 1983 metais sukūrė "Lietuviams ginti komitetą" stūstimo būdu tarp VLIKo, ALTos ir JAV LB. Šis komitetas iki šiol das nepadarė stipresnės veiklos. Apkaltintųjų, vaikų yra sudarę bendrą komitetą, kuris, save vadina "Americans for Due Process" vardu. Šis komitetas užsakė filmą iš Liudą Kairį gynusios Kirkland & Ellis advokatų įstaigos už \$20,000, kuri vaizduoja buvusių bylų eigą. Spėjama, advokatų įstaiga šią filmą kūrė savo advokatų supažindinimui su specialiu (imigracijos) teismu vyksmu ir ji būtų buvusi pagaminta ir be "Americans for Due Process" pasiūlymo už ją užmokėti.

Adv. P. Zumbakio, teigimu, kaltinamųjų gynyba yra labai reikalinga, nors ji ir labai brangiai kainuoja. Darbas turėtų būti vykdomas keliomis kryptimis: informuojant visuomenę apie laikyseną galimų apklašinėjimų atvejais, aiškinant Sovietų pareigūnų nusikaltimus okupacijų metais, ruošiant kaltinamųjų gynybos medžiagą, ir vystant spaudimą į JAV kongresą, vyriausybę ir Kongreso valstybės kontrolės komisiją (General Accounting Office), kad būtų tiriamas Specialių tyrimų įstatymo išlaidų prasingumas, darbo vykdymo teisėtumas ir

stengiantis pakeisti įstatymus. Šio korespondento žiniomis, Amerikos lietuvių taryba jau prieš kelis metus išjungė "American East European Ethnic Conference", kuri senokai pradėjo dėti pastangas nurodydama, kad JAV Kongresas ir buvusi ir dabartinė JAV vyriausybė šių kaltinimų prasme neabejotinai sėbrauja su Sovietų Rusija.

Klausantis apie pastūzinio šio mis bylomis užinteresuotų lietuvių advokatų aiškinimą, susidaro įspūdis, kad kiekvienas yra labiau užinteresuotas savo teisinės praktikos praplėtimu, nei esminiu daugiatautinės kaltinamųjų gynybos organizacijos išvystymu. Be abejonės, apkaltintųjų lietuvių gynybas turi rūpėti visiems išeiviams. JAV įstatymų pakeitimas ir draudimas JAV vyriausybei sėbrauti su Sovietų Rusijos okupantais, turi būti vystomas visų imigrantų jungtinėmis jėgomis, o ne atskirų advokatų vis skirtingai siūlomomis kryptimis.

(Bus daugiau)

NEGIRDĖTAS DALYKAS

— Aną sykį mačiau su Starikūnu. Tikėk man su juo atsiti-ko kas tai nepaprasto.

— Iš tikro? Kas kitas galėjo būti?

— [Išvaizduok, sėdėjome abu karčiame gėdami ir valgydami. Jis buvo linksmoje nuotaitoje, ir visą laiką juokavo. Už poros gi valandų jis jau buvo pažnyčioje ir apsidė. Neitiktinas dalykas!]

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 87 metus.

SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbėti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmokėjo daugiau kaip ASTUONIŠ MILIJONUS dolerių apdraudę savo narius.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA neteiko pelno, nariams patarė, kaip tik savišalpos pagrindu. Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali susivienijime apsidrausti tik \$10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąją apdraudą — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už \$1,000 apdraudus sumą temoka tik \$3,00 metams.

SLA — kuopą yra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo artimiausią SLA šakelę, jie jums mielai pasakys ir SLA šakelę.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30th St., New York, N.Y. 10001

Tel. (212) 563-2210

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATURA, lietuvių literatūros, meno ir mokslų 1984 m. metraščių. Jame yra vertingi, nekuomet neseniai, V. Kėvės, Igno Šlapelio, Vinco Macidino, P. Jonio, V. Stankos J. Rankio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varskūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• DAINŲ SVENTĖS LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi akvilti ir nedainuojančioms, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkštelės aprašas tas Juozo Adomaičio — Dėdės Berno gyvenimas. Tai ne senas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslis to laikotarpio buities literatūrinė studija, suaktyvinta akisrėnėliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• LIETUVIAKASIS PAMARTIS, Henriko Tomo-Tamalevičiaus komial parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrityų duomenimis. Aprašymai įdomūs Elekvienu lietuvių. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimai, ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Dažnai naudojamo 335 pusl. knygoje yra Rytprūšių šeimėlapis. Kaina \$4.

• KA LAUMĖS LAMA, rašytojos Petronėlės Orinaitės atsiminimai ir mintys apie šeimą ir vietą nepriklausomoje Lietuvoje ir pamalesiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius bet kainuoja tik \$3.

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik a. Furgio Jalinako knygoje apie Juliano Janonio gyvenimą ir poiją. Dabar būtų ji galima pavadinti kovotojų už žmogaus teises Knyga yra didelio formato, 265 puslapiai, kainuoja \$6.

• KATILINIS NOVELS, H. Zoschenko kūryba. J. Valašas. 206 pusl. knygoje yra 10 satyriškų novelių. Kaina \$3.

Knygos parduoda Naujienos, 1735 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. (Dėkui patik, prašau) Selektyviai parduodama

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

Maistas iš Europos sandėlių.

MARIJA NOREIKIENĖ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• ROPESTINGAI ISPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas

Tel. 476-2206

Inž. LIODAS MIKŠYS,

50 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAETIES UKANŲ

ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių Knygą, kurio sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. J. J. J. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslūs vertimus ir parė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kiti viršiniai. Paltas \$2.

NAUJIENOS

1735 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Socialinis draudimas ir aprūpinimas

VI metai

Rugsėjo 23, 1983 Nr. 34 (281)

Redaguotoja PRANAS ŠULAS

Klausimus ir medžiagą siųsti: 4436 So. Washenaw, Chicago, IL 60632

Apie pinigų palikimus Lietuvoj gyvenantiems giminėms

Dostono "dėkoti" J. M. Šveikiškėnė Darbininke šitaip aiškina: "monėms, kas atsitinka, kai Amerikoje lietuviai testamentu palieka savo sūnus ar sūnus, kurie pavertę Lietuvoje gyvenantiems žmonėms. Darbininke ji šitaip rašo:

Tiesa, kad kiekvienas asmuo turi teisę pasirinkti advokatą, kuris jam atstovautų bet kurioje byloje. Sovietijoje taip nėra. Yra tik viena "firma" — Injurkolegija, kuri gali atstovauti asmenims, kuriems yra paliekama turto užsieny. Injurkolegija nėra jokia firma ta prasme, kaip mes Amerikoje suprantame advokatų firmą. Amerikoje yra daugybė advokatų firmų, šimtais ir tūkstančiais. Iš jų firmų galima pasirinkti, kokią nori, kad atstovautų klientui. Tačiau Injurkolegija yra sovietų valdžios padalinys — agency. Ji yra sovietų teisingumo ministerijos įstaiga. Taigi, pasirinkimo nėra. Tik Injurkolegija gali Lietuvoj gyvenantiems asmeniui atstovauti užsieny. Savo ruožtu Injurkolegija Amerikoje pasisamdosi vietinius advokatus, kuriems ji "perleidžia" savo "leis" atstovauti Lietuvoj gyvenantiems.

Jei testamentu parašoma, kad teismas, kuris tvarkys Tamstos palikimą, turi atsiųsti tokius įgaliojimus, reikia būtinai pridėti šoki sakinį:

"As Isakau (direct), kad mano paveldėtojų sudaryti įgaliojimai būtų atnaujinti tuose reikaluose, kurie liečia mano palikimą (I direct that any Power or Powers of Attorney executed or allegedly executed by my Lithuanian beneficiaries be considered null and void in all matters pertaining to my estate).

Kadangi testatorius turi pasirinkti palikimą ar nepalikti, kam ir po kiek palikti, jis turi ir teisę padaryti visokius "apribojimus", skirstant savo pomirtinį turtą, įskaitant aukščiausią nurodą direktyvą. Tai yra pavaldyba skaitytis su testatoriumi nurodymais, kurie liečia jo turtą ir palikimą, jei tie nurodymai nėra prieš įstatymus. Toks nurodymas, apie kurį kalbama, yra pilnai priimtinas.

Dėl vykdytojų suteikiamų teisių

As niekuomet nesu pasakiusi, kad testamentas turi būti taip

surašomas, kad vykdytojai būtų leidžiami daryti su palikimu, ką nori. Žinoma, svarbu, kad vykdytojas būtų palikimo asmuo. Jei testatorius tokio asmens nenumato, geriausia išsiaiškinti vykdytojų vietinio banko "trust" skyrių. Nors bankai ir nesupranta mūsų specifinių aplinkybių, tačiau jie sugėbės testamentą tvarkingai ir pilnai vykdyti teismo priežiūroje, jei testamentas yra gerai surašytas. Be to, jei testatorius skiria vykdytojų privatų asmenį, jis gali pareikalauti, kad vykdytojas gautų "surety bond", testamentą vykdančią iš draudimo bendrovės. Tokia klauzula įrašius į testamentą, vykdytojas turės skaitytis ne tik su teismu, bet ir su draudimo bendrove, kuri būtų atsakinga, jei vykdytojas, pvz., iškvotų dalį arba visą palikimą.

Pabrėžiu ir esu dažnai pabrėžusi, kad vykdytojai reikia suvokti elastingumą — veiksmo laisvę, pasirinkant metodą būdą, kurio, jo nuomone, tuo metu, kai testamentas bus vykdomas, bus naudngiausia panaudoti, persiunčiant arba įteikiant palikimą okupuotoj Lietuvoj gyvenantiems. Jokių būdų nepatariu, kad vykdytojas turėtų teisę nutarti, kam ir po kiek pasigirti iš jam patikėto turto.

Būtinai reikia pačiam testamente nurodyti giminių vardus, pavardes ir dabartinį adresą ir kiek kam yra paliekama. Reikia neužmiršti, kad vien tik testamentas bus vykdomas. Yra gavojiinga palikti būsimiems vykdytojams raštus, raštėlius, sąrašus arba kitus nurodymus bei pageidavimus. Tokie raštai ir nurodymai jokios teisinės galios neturi. Testamentas bus vykdomas lyg jų, tų palikimų raštų ir raštėlių, visai nebūtų. Todėl tinkamai surašytas testamentas yra vienintelis testatoriaus išganymas. Darb.

Naujas seniorams lengvatų bilius

Ill. gub. Thomson spaudos atstovams šiomis dienomis pareiškė, kad Ill. įstatymų leidėjams įteiktas naujas bilius, kuris neleistų Cook apskr. asnerius T. Hynes išskirti nuo biliaus nuostatų. (Bilius taikomas tiems mokesčiams distriktams, kuriuose gyvena mažiau negu 1 mil. žmonių).

Pasakiško grožio Vilniaus prisimėstis — Verkiai.

Kompiuteris padėsias paruošti testamentą formą

San Francisco, Calif. — Kai kurios šio krašto valstijos autorizuoja panaudotas išpausdintas formas testamentui sudaryti, nereikalaujant visiško patarimo profesoriaus.

Viena naujausių formų yra kompiuterio pagalba, paruošta Californijos minkštųjų prekių gamintojų, įgalinanti tuos, kurie domisi parasyti savo paskutinę valią ir testamentą. Naudojant klausimų ir atsakymų formas, \$50 vertės planas nereikalauja advokato pagalbos, — sako kompanijos programos paruošėjas. Šis išdavoje galėtų galioti 49 šio krašto valstijose (išskyrus Louisiana valstiją) ir Columbijos distrikte.

Naujas testamentą paruošimo metodas gali būti ir kitoms paruoštos formoms. Kaip antai realioji estatė, kontraktoriaus, paslaugų sutartis ir kitoms nuosavybės legalioms formoms. Advokatai — teisininkai teigia šioje srityje šios formos gali padengti (atitikti) paprastus testamento bilijus.

Tame bilijuje yra daug ypatybių mokesčių lengvatų, būtent:

- Visiems namų savininkams padidinta vadinama "Homestead" išimtinė (exemption) nuo 3,000 iki 3,500 dolerių.
- Senjorams išimtinė padidinta nuo 65 metų amžiaus, neaukštant kitų metų.
- Namų savininkams, padidintiems remontą, galės nusiratyti nuo mokesčių \$5,000.
- Bedarbiai namų savininkai galės gauti 60 dienų laikotarpį, mokant 60% savo mokesčių.
- Mokesčių mokesčiai, kurie galvoja, kad jų nuosavybės padidini neteisėtai taksai, jie turi teisę, gali nemokėti mokesčių iki paskutinio apskaičiavimo (instalment).

Pr. Pet.

mentus, bet ne komplikuočius paskutines valios išreiškimus.

Pr. Šul.

Siūloma namų savininkų ir būty nuomininkų sušvelninti santykius naujų bilijų

Vienas Northsides nuosavybės menageris "Chicago Tribune" editoriale tvirtina, kad nuolininkai: Chicago Real Estate Board nuomavimas atsižvelgia į daugelį "teisių" paruošime bilijų ir randa komisijos "Quasi socialistinės" idėjas.

Bi. is numato taip pat klausule, kad nuomininkas gali remontuoti butą (bet ne ornamentuoti) ir atsiskaityti iš nuomos. Nuomininkas turi teisės nutraukti nuomos sutartį, jei namo savininkas neremontuoja buto, kaip reikalaujama pagal miesto statybos kodą. Namų savininkas praneša nuomininkui mažiausia dvi dienas iš anksto prieš įėjimą į butą ir dėl to nei viena pusė nenukentė.

Antro skaitytijo pasisakymas

Šiuo metu Kongrese yra bilijus, kuriuo norima sustabdyti nelegalią imigraciją į šį kraštą. Apklausiškai rodo, kad amerikiečių dauguma įsitikinę, kad ir legali imigracija yra perdidelė, ir ją reikia sumažinti. Jie mano, kad imigracija turėtų būti ne didesnė, kaip 100,000 kas metai, o ne virš 600,000, kaip kad buvo 1982 m.

Jeigu legali imigracija būtų sumažinta iki 100,000 per metus, įskaitant gimines ir pabėgėlius, ji išlaikytų tikrą balan-

Nelegali imigracija didina bedarbių skaičių

Skaitytijo pasisakymai

(Christian Science Monitor) 25 d. editoriale ominiškai pasisakya: "Reikia užkasti Simpson-Mazzoli reformų bilijų šiais metais".

Toks pasisakymas tektų skaitytį teisingu, mes netekome kontrolės saugojant šio krašto sienas ir griežta sienų priežiūra nelegalios imigracijos yra būtina. Tačiau visiems aišku, kad Imigracijos Reformos Aktas ir Kontrolės Aktas iš 1983 m., kuris dabar patiekiamas Atstovų Rūmų Judiciary Komiteto yra neįtikinamas. Jis yra per daug kompromisingas ir sukoncesijoms įvairioms specialių interesų grupėms, kad atrodytų tautos esamai krizei padidinti. Tai gali būti, kad Atstovų Rūmų vadovybė pripažįsta, kad priėmimas Simpson-Mazzoli šioje formoje būtų kaip apgaulus aktas. Atrodo, kad be tokio biliaus būtų geriau, kaip kad turėti blogą bilijų.

Tokią pažiūrą pareiškė Bostone gyvenęs Charles C. Pappas, Valstybės tarnautojų American Federation iš lokalo 38 Nr. pirmininkas.

Neturite laiko bėgioti — juokites

Apie juoko nauda tiek prirašyta, kad regis, nebėra ko pridurti. Bet, pasirodo, yra žu-

DZLAUGSMO MOTINA

Sveika būk, ryto saule malonioji, Tu tyro džiaugsmo motina šaisti. Šviesias padangių grožybes nešioji Ir juodai žemei spindulius siunti.

Kalnai tau kelia karūnas liepsnotas, Tau meldžias girios šlamesiais rimities. Kiekvienas ryto augalas rasotas Tau savo žiedą paviešiot išties.

Ir aš, kaip kalnys iš drėgno urvo, Į auktybes dvasią besistiebiąs, Nukratęs dulkes juodo žemės purvo, Per naktį laukiau patenkant tavęs.

Sveika būk, saule, gyvasties nešėja, Kad vėl mane pakilus bučiavai. Kad vėl per naktį urve tingiai glūdėjai, Arų sparnai išsitiesė laisvai.

Ir štai čia toliau tavim apsaugoje, Kalnais ir slėniais laisvas kalnys, Jau išpirkimo aukos baigias, baigias, — Ir naujas rytas žemę atmainys.

K. Ž.

JUS KLAUSIATE, MES ATSAKOME

KL. Aš, būdamas pensininkas su mažom pajamom, noriu pirkti vad. Treasury bills per savo banką ktr laikau kumias taupmenas. Daleliskim, jai tas bankas subankrutuotų, tai kas atsitiktų su mano investicijomis.

P. Leon.

ATS. Vadinami T. bills nėra susiję su bet kokio banko fondais, nes juos palaiko federalinė valdžia. Nereikia dėl to rūpintis. (Tokį paaiškinimą padarė Sun-Times ekspertas Ad. A. Leckey).

KL. Ar aš privalėsiu už 1983 m. gautą Soc. Sec. pensiją mokėti valdiškus mokesčius? Be to, esu pardavęs duosavą žemės sklypą už 35,000 dolerių. Pirkėjas liko man skolingas 20,000 dolerių, už kurias jis man mokes 10% metinių palūkanų.

N. Ol.

ATS. Už 1983 m. pensininkai, gauda pensiją iš Soc. Sec., jokių federalinių mokesčių nemoka. Tačiau už visas kitas pajamas, kaip pav., už jūsų gautą 10% iš jūsų žemės sklypo pirkėjo, jūs privalėsite mokėti federalinius mokesčius, kaip ir visi kiti Amerikoje gyvenantieji.

KL. Pasakykite, kiek aš gausiu uždirbti per vieną mėnesį, kai išėjau į pensiją? Aš mokėjau Soc. Sec. mokesčius 10 metų.

P. Petruskas

ATS. Pagal Soc. Security taisyklę, jei jūs išėjate į pensiją 65 m. amžiaus ar vyresnis, tai per mėnesį galėsite uždirbti \$500, ir jūsų pensijos čekis nebus nukentęs. Jei būsite jaunesnis, kaip 65 m., tai galėsite uždirbti per mėnesį tik \$370. Pažymėtina, kad netaikoma uždarymas tos sumos, kurias sudaro bankų 10% už sutuopas gauti 10% iš staigų namų sumos iš Soc. Sec., Veteranų administracijos, gautos pajamos iš priv. darbdavių, pajamos už paruoštus namus, dovanos ir paveldėjimai, nuomos už išnuomotus butus ir panašios.

Šiuo reikalu daugiau informacijų galite gauti iš Soc. Sec. staigų skyriaus, kuris jums arčiausias.

Pr. Šul.

NUOGAS GRASINIMAS

Tel Aviv teismas uždraudė išleisti "Newsweek" rašoma, kad nuo šio įprastinio mūsų emocijų protrūkio pagerėja galvos smegenų mityba, pagausėja jose endorfinų. Todėl nuotaukimas žmogus paprastai jaučiasi geriau negu susirūpinęs, besijuo-

kiant liautis skaudėti galvą, ramiau plaka širdis, netgi sumažėja kraujospūdis. Kaip ir finai patimai, sakysim, begimnais riste. Juokas labai teigiamai, maloniai ir ilgai veikia organizmą. Tad, jei neturite laiko bėgioti — juokites.

Sovietų Sąjungos su šeima atvykusi į Izraelį, 16 m. merginai nuogai vaikščioti po namą. Jos 80 m. patėvis pasiskundė, kad ji bando jam sukelti širdies smūgį su tikslu paveldėti jo turtą.

DEL KO SVEIKIAU KVEPUOTI PEN NOSI

Žmogaus nosis yra tikrasai kostuvus ir regulatoris. Pirmą oras patenka į mūsų plaučius, jis yra apvalomas arba "išsistojamas" nosyje esančių plaukelių. Dulkės ir daugelis mikrobų pagunami čia į tinklą. Nosis taip pat reguliuoja įkvėpimo oro temperatūrą. Kuomet nosyje susirenka per daug nesvarių oro dalelių, tai jos pašalinamos čiudėjimo būdu. Iš to, kas čia pasakyta jau aišku, jog kvėpavimas nosim yra sveikesnis, negu proliūpas.

Trumpai

• Dr. Dalia Sultienė šiomis dienomis išlaikė JAV-bėse nustatytus užsienyje baigusius med. mokslus rezidentinius egzaminus. Ji dabar atlieka residency ligoninėje, Pittsburghe, Pa.

• 1909 metais Robert & Peary atrado Šiaurinį Polijų.

• Pirmutinis garų varomas laivas, perplaukęs Atlantą, vadinosi "Rising Sun". Tą kelionę jis atliko 1918 metais.

• Apskaičiuojama, kad 100 bilijonų cometų skrenda apie saulę.

• Aukščiausia oro temperatūra buvo užregistruota 136° Azija, Libija.

• Texas valstijoje priskaitoma 190,000 ūkių.

• Žemiausia oro temperatūra U.S. užregistruota — 80° Prospect Creek, Alaskoje.

• Bahamos susideda iš 700 salų ir maždaug 2,300 akmens iškyšulių ir uolų.

• California yra viena iš daugiausiai apgyventų valstijų JAV.

• Kinijos pirmasis laikraštis pasirodė Pekingė aštuntame amžiuje.

• 1918 metais US prasidėjo laišku siuntimas oro paštu.

• Prekybos tyrinėjimų bendrovė Predictas, Inc., pranašauja, kad šio dešimtmečio pabaigoje vienas iš 10 Amerikoje gamintų automobilių bus varomas elektros energija.

AR JUS EDA REMUO?

Daug žmonių galvoja, kad po gero pavalgymo ir išgerimo pakentėti nuo "edimo remens" nėra didelis dalykas.

Bet įsityrinėj 126 pacientus Belfoste daktarai rado, kad tik 21 iš jų buvo sveiki 45% likusių sirgo virškinimo šlicų patekimu į ryšimo kanalą, o likusieji sirgo skilvio žaidzdomis, virškinimo trakto uždegimu ir kai kurie turėjo kyla.

There are so Many Reasons to Protect Your Forests

PASSBOOK SAVINGS

that there's only one way to save regularly!

Member of the FDIC

see us for **HOME financing**

at our LOW RATES

ESLIC

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILL. 60608

Peter Kazanavskas, Pres. Tel.: 347-7741

Hours: Mon. - Fri. 9-5, Sat. 9-1, Sun. 1-5

SERVING CHICAGO LAND SINCE 1935

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays

by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 37494000

As of January 1, 1980
Subscription Rates:
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per
six months, \$12.00 per 3 months. In
other USA localities \$40.00 per year,
\$22.00 per six months, \$12.00 per
three months. Canada \$45.00 per year;
other countries \$48.00 per year.

metams	\$40.00
pusei metų	\$22.00
trims mėnesiams	\$12.00
vienam mėnesiui	\$4.00

Kanadoje:	
metams	\$45.00
pusei metų	\$24.00
trims mėnesiams	\$12.00
vienam mėnesiui	\$4.00

Užsieniuose:	
metams	\$48.00
pusei metų	\$26.00

25 cents per copy

Nuo sausio pirmos dienos
Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestuose:
metams \$45.00
pusei metų \$24.00
trims mėnesiams \$12.00
vienam mėnesiui \$5.00
Kitoje JAV vietose:

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius,
nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

Kokie mokytojai, tokie ir mokiniai

Tulas Antanas Dundzila parašė "Draugui" laišką, kuriame, be kito, vėl kartoją tą melą, kad tikrai ekstremistai užpuolė kun. Kežį prie altoriaus.

Šie, keturių ar penkių organizacijų 9 atstovai, nukentėję nuo komunistų — Lietuvos okupanto, atėjo prašyti kun. Kežį, kad jis neleistų okupanto paruoštų propagandinių filmų rodyti Jaunimo Centre, kuris pastatytas visų lietuvių suaukotos pinigais. Žinoma, okupanto ir jo pataikūnų akimis tai jau didelis nusikaltimas. Būtinai reikia, už tokią drąsą, juos sunaikinti lietuvių išeivių akyse. Už tai ir paskelbė jų valdomoje spaudoje, kad tie asmenys užpuolė kunigą prie altoriaus, visai nutylėdami kodėl šie asmenys buvo atėję pas kun. Kežį. Okupantas po šio įvykio buvo paskelbęs, kad keli banditai, liaudies priešai, užpuolė kultūros centro direktorių. O Dundzila, kaip geras jo mokiniš, vis tik nedrįso jų pavadinti banditais ar liaudies priešais. Jis juos pavadino tik ekstremistais.

Komunistai, apkaltinę žmogų, nekalia klausimo, kodėl tas asmuo padarė taip, o ne kitaip. Jie tik visomis priemonėmis skelbia apie tą asmenį nors ir melą, kad tik jį sunaikinti. Jie taip daro komunistinio pergalei ir garbei. O kas gali pasakyti, kieno garbei ir kieno pergalės siekdamas, kun. Kežys paskelbė Drauge laišką, kad jį užpuolė prie altoriaus. Kokių tikslų siekdamai ir kieno garbei, Draugo kunigai Marijonai, gerai žinodami, kad tai melas, vis tik paskelbė tą kun. Kežio laišką?

Kaip komunistai okupuotoje Lietuvoje apšmeižtųjų pasiaiškinimų neskelbia, taip ir Draugo kunigai redaktoriai apšmeižtųjų asmenų laiško neįdėjo, kuriame apšmeižtieji paaiškino, kad jie kunigo prie altoriaus ne užpuolė, o kalbėjosi su juo parodų salėje. Laimingu sutapimu, laike to pasikalbėjimo padaryta fotografija. Ten matome kun. Kežį, kaip visada, civiliniais rūbais, su kitais asmenimis stovintį prie stalo. Ant stalo, kavos puo-

ISKILMINGAS TAUTOS ŠVENTES MINEJIMAS

Kanauninkas Vaclovas Zakarauskas

Rugsėjo 8-ji yra šv. Mergelės apsireiškimo ir Jos stebuklin. Marijos Gimimo šventė, kuri raguoja Dievo Motinos paveikslu. Jai jungiama su Šiluvos 8 die. Rugsėjo 8-ji, lietuvių tautos nu atlydais. Šiluva yra mažas šventė, minima per šv. Mergelės miestelis Žemaitijoje, Raseinių lėš Marijos Gimimą, nes tą dieną, apskritijje, pagarsėjęs Marijos' na Vytautas Didysis 1430 m. bu-

dukas. Visi žinome, kad komunistams sąžinės balsas nieko nereikš. Jau nekalbant apie Dundzilą, pasirodo, kad mūsų vienuoliams kunigams, tiek jėzuitams, tiek ir marijonams, jeigu reikalinga liečia okupantą, tai gali skelbti melą, kad apšmeižtų komunistų propagandai pasipriešinčius asmenis. Dėl to šmeižto sąžinė jų nevargina, nes iki šiol jie apšmeižtųjų neatsiprašė. Ir mūsų vienuoliams, kaip ir okupantui, jei tik pasisakei prieš jų propagandą, tai jau ir esi kaltas. Dar esant Vokietijoje, mes tikėjome, kad kunigai tikrai bus vadovai kovoje prieš komunizmą, Lietuvos okupantą. O dabar Marijonų dienraštyje, kaip ir "Gimtajame Krašte", vis niekinami mūsų laisvinimo veiksniai.

Ko mes stebimės, kad amerikiečiai nesupranta komunistų pavojaus? Ir mes, lietuviai, pergyvenę okupanto terorą, po dvidešimt metų tiek pakeitėme nuomonę apie okupantą, rusų komunistą, kad net mūsų organizacijų vadų dukros naudojasi nemokamomis atostogomis Vilniuje, kaip okupanto viešnios. Marijonų dienraščio redaktoriai jau neberašo, kad Lietuva okupuota.

Tai ar stebėtina, kad okupanto agentų klaidūkai savo laiškuose lietuvių organizacijų atstovus, prašančius nereklamuoti okupanto propagandinių filmų, vadina ekstremistais?

Ignas Petrauskas

Vė muskyres sve karallumi vai kacetuose. Ar tai nesugrįžo kriaunimosi datą Vilniuje. M. nint 1930 m. Vytauto Didžiojo 500 metų garbingą mirties sukaktį buvo įvesta antroji (pirminio tautinė šventė — Vasario 16-ji) šventė — Rugsėjo 8-ji, dar vadinama Tautos švente. Jos tikslas buvo labiau pabrėžti ir išpopuliarinti Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos garsą, kurįs virstanėje nuo seno lietuvių tautos istorijoje yra Vytautas.

Mums lietuviams, Rugsėjo 6-ji ir tautiniu ir bažnytiniu atžvilgiu yra labai reikšminga.

Nepriklausomybės laikais Rugsėjo 8-ji buvo iškilmingai švenčiama. Dabar tėvynėje gyvenę lietuviai savo šventes pamiršę negali. Jie neša Maskvos okupacijos komunistinės diktatūros jungą, už savo tautos meilę, ypatingai už savo valstybės istoriniu švenčių minejimą ar net autinės vėliavos iškilimą, yra baudžiami kalėjimu, tremiami į lėtos mirties pragarą — Sibirą.

Todėl Lietuvos istorines šventes tenka pamiršti lietuviams išeiviams, gyvenantiems laisvuose kraštuose.

Marquette Parko R. L. B-nės iniciatyva, pirmininkui Ignui Petrauskui vadovaujant, Tautos šventės minejimas buvo pradėtas 9.11, 10 val. ryto, vėliavų pakėlimu šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos atkėste. Buvo sugiedotas ir Tautos himnas.

Vėliavų pakėlimo dalyvavo gausus būrys tautiečių. Žinoma, daugiausia R. L. B-nės narių, bet buvo ir tokių, kurie dar nuo trispalvės nesiskolina. Vėliavų su vėliavomis ir palėda nužygiuota į bažnyčią. Reikia paminėti, kad vėliavos nešė: Amerikos — Viktoras Kozica, palėda J. Jasūnienė ir A. Repšienė, tautinę vėliavą — Sibiro tremtinys Jonas Kreivėnas ir palėda — I. Pocienė ir A. Repšienė, tautinę vėliavą — Sibiro tremtinys Jonas Kreivėnas ir palėda — I. Pocienė ir A. Repšienė.

...Lietuvio gilų religingumą žino svetimtatai, tą liudija ir Šiluva...

...Jeigu kas šiandien sugebėtų surinkti visas maldas, sukalbėtas Šiluvos šventovėje; jeigu kas galėtų nugirsti plakimą milijonų širdžių, iš kurių kiekvienas išgyvena neužmirštamą ekstazės valandėlę, jeigu kas galėtų surinkti ten prie Dievo Motinos altoriaus išlietas sąsaras pavergtųjų brolių ir sesių ir jų žilagalvių motinų; jeigu kas įstigtų išmatuoti visų amžių, ypač pavergtųjų brolių lietuvių iškentėtą skausmą; jeigu galėtų prabilti tie akmenys ten, prie Marijos altoriaus, permirkę lietuvių asaromis, tas atskleidų pavergto, kenčiančio lietuvių sielą, kuri moka pasiekti tikėjimo, imelės ir vilties viršūnės ir atlikti šioje žemėje skaistyklos kelionę...

...Mes, gyvendami laisvame krašte, jungimės nors dvasia prie pavergtųjų mūsų brolių būkime dvastoję su jais.

Šią vasarą suvažiuosieji Chicago lietuviai šaukė: "Kartu su kovojančia tauta!" Mes, skelbime šūkį: "Kartu su kenčiančia ir besimeldžiančia tauta!"

Pamaldų metų giedojų parapijos choras, muziko Lino vadovaujamas. Prie vargonų K. Skaisgirys. Pamaldos pradėtos giesme "Apsaugok Auksčiausias mylimą šalį". Pamaldos baigtos giesme: "Marija, Marija". Pamaldoms pasibaigus, R. L.

B-nės pirmininkas Ignas Petrauskas pakvietė visas moteris, dalyvavusias tautiniuose drabužiais, ir vėliavnesius priešpiečiams į "Ramunės" valgyklą. Laikė priešpiečių pirmininkas nusirdžiai padėkojo visoms ir visiems už dalyvavimą: vėliavų pakėlimo, iškilmingosios pamaldos ir kvietė vėl visus, kiek užkandus, 1 val. 15 min. po pietų dalyvauti Šiluvos Marijos viešioje procesijoje lauke. Procesija pradėta iš Marijos mokyklos kiemo, kuriai vadovavo kun. A. Markus. Procesijoje dalyvavo Jo Eks. vyskupas V. Brizgys ir virš 10 kunigų. Dalyvavo didokas būrys moterų, tautiniais drabužiais pasipuošusių. Taip pat didelis skaičius organizacijų ir tūkstantinė žmonių minia.

Bežnyčioje vysk. V. Brizgys pasakė Marijos garbei pritaiktą pamokslą. Be to, jis pažymėjo, jog įvykę ir tevelykštą Marijos apsišneikimą rodo mums, jog mes turime prašyti Dievo Motiną Mariją globos sau ir savo tautai ir tie stebuklai įrodo mums, jog yra pomirtinis gyvenimas.

Šv. Mergelės Marijos litaniją sukalbėjo kun. V. Mikolaitis. Šv. Sakramento palaiminimą suteikė kun. Fr. Kelpša.

Po visų apeigų parapijos klebonas kun. A. Zakarauskas padėkojo visiems dalyviams už tokią gausų dalyvavimą procesijoje. Šiluvos atšaidai buvo baigti rugsėjo 15 d. 7 val. vakaro, šv. Mišiomis, procesija, ir palaiminimais. Nors oras buvo lietingas, bet prisirinko pilna bažnyčia žmonių.

Lietuva yra Marijos žemė. Visada ir visur meldžiame Marijos užtarimo ir globos mums ir mūsų tautai.

Šv. Marijos apsireiškimo Šiluvos rašytinė Šiluvos bažnyčios istorija įvyki štai nusako: "Artimo kaimo piemenėliai, ganydami bandą bažnytinės žemės, pamatė ant vieno didelio akmenio mergaitę, iškleistais plaukais, laikanti ant rankų vaikėlį ir graudžiai verkiančią. Kai jie patenė į valdą, vienas iš jų nubėgė pas š. kalvinių kateketelį ir prabilė, ka matė".

Atėję su bakalauru prisitarti prie akmenio ir taip pat pamatė verkiančią mergaitę, kaip būvo matę piemenėliai. Įsidrąsinę, jie kreipėsi į ją: "Mergaitė, ko verkai?" Mergaitė atsakė: "Verkiu dėl to, kad prieš tai šioj vietoj buvo garbinamas mūsų sūnus, o dabar čia ariama ir sėjama".

Rašant šias eilutes, ateina į galvą mintis: ar neverta Marija, matydama kenčiančią ir naikinamą jai pavestą globoti (Nukelta į 5 psl.)

SUSITIKIMAS MONTANOJ

(Tęsinys)

— O ką tai reiškia eksternu? — paklausė Petras įsidrąsinęs.

Mokytojas pažvelgė, nustebejęs:

— Juk tu savo prašyme pats rašei, kad nori laikyti eksternu, ir dabar tu nežinai! Eksternu reiškia, kad tu nehorėjai įstoti į šestą klasę, bet tik gauti penkių klasių baigimo pažymėjimą.

— Štai kaip. Aš šito žodžio nežinojau, man taip liepė parašyti mano globėjas.

Pirmasis nepasisekimas moksle. Petras labai stipriai pergyvena, jam norisi vertti. Bet ar tai ką nors padės? Jis nebetenka nieko dabar po kėjomis. Ką jis dabar darys, kur jis mokysis? Kai direktorius Natauskas sužino, jis supyks, jis supyks, jis daugiau jo nebeglobos, nebeįdės.

Pasiima savo maišelį su daiktais bei knygomis, atsisveikina su savo šeimininkais, ir išeina.

Kelias tolimas, nesulys sunkus. Ar jis pajėgs pareiti taip toli? Kokias atstumas valandas reikia eiti iš čia iki Pelkinės. Gerokai kelią galą nuėjus, važiuoja turtingas ūkininkas su gerais dviem arkliais ir tuščia bricla. Jis pakvietė sunkų maišą tempiantį Petrą sėstis į bricla ir pažadėjo nuvežti jį stačiai į Pelkinę. Vakare Petras jau buvo Pelkinėje ir nuėjo tiesiai pas direktorių Natauską.

— Tu taip greit namie? Kas atsitiko?
— Egzaminų išlaikiau.

Natauskas pastebė, kad Petras labai nusiminęs ir beviltiškas. Linksmai ir nerūpestingai jis suduoda Petrui per petį:

— Tai kas, kad neišlaikėi. Nieko čia pikto, neušimink. Paziūrėsimė, ką toliau darysime, gal tau reikės važiuoti į Švendrinę. Čia bus tau arčiau, ir lengvai įstojamuosius egzaminus išlaikysi. Ateinanti pirmadienį tau reikės važiuoti, aš duosiu tau arklį ir vežiką, kad tave pavežintu. O dabar būk ramus, pailsėk. — Jis žvilgtelėjo į savo laikrodį, kurio auksinė grandinė kabo ant krūtinės, abiem akim stipriai mirteli ir sako: — tuojau bus penkiš, prašau išgerti kavos drauge su mano šeima.

Petras padėkoja taip gražiai, kaip tik jis gali. Jam parodoma vieta prie stalo. Aplink sėdi Natauskas, jo žmona, poniškos išvaizdos, bet senyva moteris, ir sesuo. Vist kalbasi lenkiškai. Petras nieko nesupranta ir jaučiasi, lyg pagautas paukštėlis. Tai yra pirmas kartas jo gyvenime atsistoti prie stalo drauge su tokiais dideliais ponais. Vienas tik direktorius moka lietuviškai, bet kalba keltis žodžius tik su Petru; su moterimis ir jis kalba lenkiškai; jam geriau sekasi, negu lietuviškai, ir mažiau savųjų tarpe jis markstosi.

Julė atneša kavos, pripila visiems po mažutį puodelį ir paduoda pyrago su sviestu ir dešra. Viskas labai skanu, tik taip nedaug, rodos, tik pauostyti.

Pirmadienį, kaip buvo pažadėjęs, direktorius davė arklį ir vežėją. Petras atsirado Švendrinėje.

Miestelis menkas, namai mediniai, žemi, rodos, į žemę bebaigia sulįsti. Viena tik bažnyčia mūrinė ir aukšta, su buku bokštu, didingai stovi, tarsi visi tie supuvę mediniai namai būtų jai derlinga trąša. Gale aikštės matosi platus medinis namas su salkomis, tai gimnazija. Petras laikys čia egzaminus į šestą klasę, įstojamuosius dabar, ne eksternus.

Mokslo metai jau prasidėjo. Pertraukos metu daugybė jaunimo uža, balstai kalbasi, juokauja, vartais vadinasi. Petras čia nieko nepažįsta, jaučiasi vienišas ir svetimas. Susiranda gimnazijos raštinę ir paduoda prašymą laikyti egzaminus į šestą klasę.

Jis laiko egzaminus šeštoje klasėje, pamokų metu. Jis puikiai padaro matematikos uždavinius, gerai atsako iš kitų dalykų, ir netrukus jam pranešama, kad jis priimtas į šestą klasę.

Petras pasijunta lygiateisu su visa šeštąja klase. Jo sunkūs darbas nematuoja niekais, jis persoko penktą klasę. Kai kurie mokiniai jį kalbina, bet niekam neatneina į galvą, kad jis turi dar labai didelį rūpestį, kaip apsigyventi. Iki namų dvidešimt kilometrų, todėl pėsčias iš namų kasdien nevaikščio.

Aikštėje prieina Metys, mažesnis už Petrą, bet gyvas berniukas.

— Petrai, ar tu turi butą? — labai draugiškai paklausia.

— Neturiu.

— Tai pareik pas mane. Mes turime didelę

patalpą, gyvensime drauge.

Už gimnazijos stovi didžiulis, dviejų aukštų, mūrinis, baltai dažytas ilgai išsitiesęs namas. Metys įsiveda Petrą į antrą aukštą, paeina ilgu koridoriu iki didelių durų.

— Čia aš su kitais gyvenu, — jis pasako, atidaro duris ir abu įeina į didelį kambarį, perdalytą pusiau iki lubų vielos tinklu.

— Kiekvada čia buvo paštas, — sako jis: — bet dabar mes čia gyvename keturiese, ir tu įsiteksi, vietos čia užtenkamai.

Reikėjo tartis su šeimininke. Ji pareikalavo daug už valgį ir butą. Petras apsimokėjo už mėnesį iš anksto visais savo turėtais pinigais. Kaip jis toliau apsimokės — nežinia. Ar jis galės čia ką nors uždirbti, mokydamas silpnesnius mokinius, nežina. Visa viltis — Pelkinės kapelionas. Gal jis mokes po penkiadesimt litų per mėnesį, kaip iki šiol mokėjo. Natauskas niekieko nepažadėjo, net nepasiklausė, kaip jis pragyvens. Atvažiuojant, tiesa, davė dvyliką litų, tuo žmonos pasislėpęs. Neatrodė, kad jis kas mėnesį duotų.

Giedra pažvelgia į laikrodį. Jau gerokai po dvylikos. Lotyniškos maldos jau baigtos, o praėjus vis dar stovi akys, lyg šiandieninis gyvenimas. Tiek daug pergyventa, tiek daug iškentėta.

(Bus dangian)

1

VAKARŲ VĖJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsime pinigus tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinika
Medicinos direktorius
1738 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis
ir kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-8553

Service 855-4506, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrinis akių. Pritaiko akinimus
ir "contact lenses".

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGAS
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: savaitė 1-4 popietį
Išvairiai 5-7 val. vak.
Ofise telefonas: 776-2888
Residentelios telefonai: 448-5548

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33716
Tel. (813) 321-4209

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Lėkimas — Plinta apdraudė
ZEMA KAINA
Primum Master Charge
ir VISA kortelės.
R. SEKENAS. Tel. 925-8062

MOVING

Apdraustas perkraustymas
ir įvairių atstatymų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 276-1882 arba 276-8776

SOPHIE BARCUS

RADIOJOS SEIMOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. rytą.
Stoties WOFA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Park.
Vėdėjas — Aldona Deuker
Telefonai: 778-1543
7139 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAŽE BAZDŽIONYTIS
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties,
banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla. 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60628
Telef. 778-8274

Lietuvos prisikėlimas ir laidos dalyvis

Politiko ir ministro Ernesto Galvanausko
atsiminimai, išleisti atskira knyga Čikagoje

Ernestas Galvanauskas

(Tęsinys)

Karo sukuriuose

Prasidėjus 1914 m. karui, jauniesni pranešėjai inžinieriai ir valdininkai buvo pašaukti kariuomenėn. Vyr. direktorius pakvietė G. savo padėjėjų ir pavėdė vadovauti visiems technikos srities darbams. Taip jo karejera kilo ir atlyginimas didėjo. Austrijos kariuomenei įsiveržus Serbijon ir ją okupavus, G. teko pats sunkiausias uždavinys — gelbėti bendrovės planus, turėtą, išdą. Vėžant visą turimą žinių viltį, jis saugojo lydimąs kariuomenės dalis. Vilkstinė judėjo serbiškos Makedonijos sostinės Skoplės kryptimi, nes austrai ten buvo kiek sulaukinti. Sunkiausia kelionė buvo per Juodkalnijos karalystę, nes ji labai kalnuota, ir sunki buvo gauti gyvuliams pašaro, o žmonėms maisto.

Pasiekus Albaniją, kalmiai buvo kiek turtingesni, bet už pinigų, net auksinių, kaimiečiai nieko neparduodavo, ypač duonos. Jie norėjo gauti mėsinių drabužių, batų... Kelionėje G. sunkiai susirgo dėl nuovargio ir badavimo. Šiaip taip pasiekė Skutari uostą (prie Adriatikos), G. buvo paguldytas ligoninėn, o jo bendradarbiai ir likęs turtas sukrauti į karo laivą ir išgabenti Prancūzijon. Serbijon.

KNOW YOUR HEART

HELP YOUR HEART FUNCTION

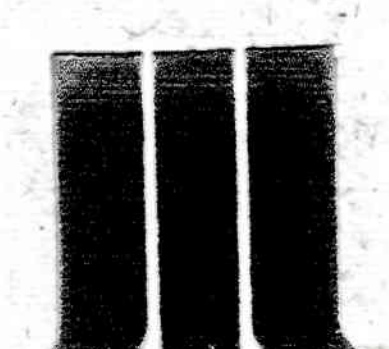
Nuo 1914 metų

MIDLAND FEDERAL SAVINGS apdraudžia turtingus ir namų patalynę, o taip pat ir mūsų apylinkes. Be to, mes Jums už mums padarytą patikėjimą. Mes norėtumėm būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$100,000.

2657 W. 69th STREET
Chicago, IL 60629
Tel. 925-7450

8929 SO. HARLEM AVE.
Bridgeview, IL 60435
Tel. 598-9400

MIDLAND
FEDERAL
SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, IL 60632
PHONE 254-4470

Lietuvos delegacijai vadovavo

A. Voldemaras, kuris atvykęs tuoj pakvietė G. delegacijos sekretorium. Kiti delegacijos nariai: M. Yčas, T. Naruševičius, P. Klimas, O. Milašius, kun. Bielskus, S. Rozenbaum (žydas) ir D. Siemaško (gudas). Amerikos lietuviams atstovavo — B. K. Balutis, kun. J. Dobužis ir B. Mastauskas.

G., kaip delegacijos sekretorius ir Paryžiaus politinių užkulisų žinovas, turėjo lietuvių delegacijoj didelę įtaką. Nuo to sekretoriavimo prasidėjo jo politinė karjera. Jis metė savo gerai apmokamą tarnybą ir dirbo Lietuvoje labai.

Delegacijos nariai

Savo atsiminimuose jis visus delegacijos narius vaizdžiai apibūdino. Svarbesnius čia paminėsime.

Augustinas Voldemaras, 35 m. amžiaus, tarėsi esąs gražus vyras. Martynas Yčas, jį erzindavo: "Tau, Augustinai, tik gyvaplaukiai teauga, nuskusk juos, būsi gražesnis".

Aprangą Voldemaras nekreipė dėmesio — juoda, sulamdyta skrybėlė, nudildintas švarkas su apskurusi rankogaliais, nelygintos kelnės; vienoje rankoje — skėtis, kitoje — portfelis. Jo aprangą nebūtų niekam rūpėjusi, jei ne jo susitikimai su kitataučiais politikais. G. pavyko jį nuvesti pas pažįstamą švedą siuvėją ir gražiai aprengti.

Martynas Yčas, 34 m. amžiaus, pirmininko pavaduotojas, pilnaveidis, žvalių akių, drimbantys ūsai ir apdailinta barzdelė. Visą jį pašapiavė, lino, liežuvis sukosi be atvangos. Daugybę motyvių žinojo.

Delegacija atliko didelės svarbos informacijos darbą — garsino besikuriančią Lietuvos valstybę, apkarpė lenkų šališkos propagandos aparnus.

Sveicarijon ir Lietuva

G. dirbo delegacijoje pusę metų. Kai reikėjo siųsti lietuvių delegaciją į tarptautinį socialistų kongresą Liucernoje (Sveicarijoje), G. labai nenoromis sutiko jai pirmininkauti, nes kito, gerai mokančio prancūzų kalbą, nebuvo. Sekretorium jį pasirinko dr. J. Eretą ir nariu J. Pajaujį. Tas kongresas buvo milžiniškas. Didelį įspūdį darė Antro lietuvių delegacija nebuvo įsielsta.

BIELIUNAS

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

4348 So. California Avenue

Tel. — 523-3572

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON EXPRESSWAY DRIVING

DON'T CUT IN BETWEEN CARS THAT ARE ALLOWING SAFE FOLLOWING DISTANCES.

YOU'LL RUN INTO TROUBLE IF THERE'S A SUDDEN STOP WHILE YOU'RE FOLLOWING TOO CLOSELY.

IF YOU DRIVE AT THE MAXIMUM SPEED IN THE RIGHT LANE.

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukevicius
FD. LE.
(312) 224-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE

Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, IL 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO ŠERMENTINĖ

Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS

LACKAWICZ

Laidotuvių Direktoriai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

Malakauskienė atsiliepė pirmoji

Ona Malakauskienė, ilgiametė Naujienų skaitytoja, perskaitysi Naujienų žanginį, kuriame buvo prašoma paramos laikraščio leidimui, pirmoji atsiliepė.

Naujienos jai patiko dėl to, kad jos visą laiką rašė teisybę apie lietuvių gyvenimą, lietuvių vedamą kovą už Lietuvos laisvę, nepriklausomybę ir demokratiją sėkmingai. Bet labiausiai jai patiko, kad Naujienos rašė ir rašo teisybę.

Pradžioje ji buvo nutarusi auką įduoti ir neskelbti, kaip yra padarę kiti nuolatiniai Naujienų skaitytojai. Bet kai pabuvo ligoninėje, turėjo laiko apsigalvoti, tai nutarė, kad galima pranešti.

— Ko mes čia turime bijoti? Kodėl žmonės kitiems duoda aukas ir skelbia, kodėl reikia vengti paskelbti aukas Naujie-

mos? Juk duodame savo uždirbtus pinigus, tai mums nėra ko bijoti. Man smagu, kad aš galiu prisidėti prie Naujienų išleidimo. Aš žinau, kad vienas brangsta, aš žinau, kad paštas lupa pinigus ir duoda mažesnius patarnavimus, aš suprantu, kad daugelis dirba pasiaukodami... — pasakė Malakauskienė.

Malakauskienė buvo paslydusi, susižeidė veidą ir turėjo eiti į ligoninę. Bet dabar pasitaisė, su vaikais gyvena namie ir įdėvė tūkstantį dolerių Naujienų paramai.

Naujienų bendrovės vardu reikiame jai nuosirdžią padėką už \$1,000 paramą.

2. Martynas Gudelis, Naujienų redaktorius, taip pat davė dienraščio paramai \$1,000.

Naujienų Administracija.

Brighton Parko — \$5 už kalendarą.

Sirdingai dėkojame visiems.

— R. Lietuvių B-nės Vidurio Vakarų Apygarda kviečia visus gausiai atsilankyti į gegužinę, kuri įvyks rugsėjo 25 d. (sėkmadienį) Vyčių salėje. Pradžia 12 val. Veiks baras, virtuvė, laimės sulins ir kitkas.

Laiškas Naujienoms

Gerb. "Naujienų" Administracijai

Savo dienraščio vedamajame jūs kreipėte į skaitytojus, prašydami pinigines aukas paremti "Naujienas".

Jūsų dėraštis visada rėmė ir dabar remia ALTO ir VLIKO veiklą. Amerikos Liet. Socdem. Sąjunga šiose abiejose organizacijose turi savo atstovus. Tikime, kad mūsų auka, sumoj \$500, prisidės prie nuolatinio susidariusių sunkumų "Naujienose". Reikiame pagarbą,

M. Pranevičius,

A.L.S.D. Centro Komiteto pirmininkas

LIETUVOS PRISIKĖLIMO... (Atkelta iš 5-to psl.)

bos, nuo kurių neatsiliko ir vokiečių socialdemokratai. Jie visi pritarė mažųjų tautų apsišprendimui steigti nepriklausomas savo valstybes.

Iš Šveicarijos G. nuvyko į Berlyną, kur jau tris savaites varėse ministerijų ir bankų duris J. Vileišio vadovauta delegacija dėl paskolos. Ten Vileišis įkalbėjo G. grįžti kartu su juo į Lietuvą, nes jis Lietuvoje bus reikalingesnis negu Paryžiuje. Už šio žygio padarinius Vileišis sutiko atsakyti.

Taip po 13-ros metų gyvenimo išeivijoje G. 1919 m. rugpjūčio pabaigoje atsirado Kaune ir pradėjo jau lietuviškos politikos karjerą.

G. penkerių metų ministeriavimą daugelis atsimename. Tai buvo sunkiausias Lietuvos valstybės kūrimosi ir politinės įtam-

Vyčių 112 kuopos susirinkimas

1983 m. rugsėjo 20 d. 8 val. vakare Marquette Parko lietuvių parapijos salėje įvyko susirinkimas, kurį pradėjo pirm. P. Binkis. Visus pasveikino ir dvasios vadą kan. V. Zakarauską pakvietė sukalbėti maldą į šv. Kazimierą. Sekretorė perskaitė praėjo susirinkimo protokolą. Protokolas priimtas. Kiti valdybos nariai padarė trumpus pranešimus iš savo veiklos.

Kiek ilgesnį pranešimą padarė Zakarka iš vyčių kongreso, kuris įvyko rugpjūčio 18-21 dienomis Filadelfijoje. Iš viso dalyvavo 220 delegatų iš skyrų. Iš 112-os kuopos buvo 10 atstovų. Kongresas puikiai pasisekė. Kitais metais bus Chicagoje, kurį organizuos 36-oji kuopa.

Kan. V. Zakarauskas pasigėrėjo vyčių kongresu. Paminėjo šiluvų atlaides ir tautos šventę, kurį Marquette Parko buvo iškilmingai atšvėsta. Okup. Lietuvoj tautiečiai, nežūrint persekiojimo, lanko šiluvų atlaides ir veda atkaklią kovą už tautos ir religijos laisvę. Be to, paminėjo ir numušimą keičinio P. Korėjos lėktuvo su 269 asmenimis. Tai komunistų teroro auka.

Priimtas naujas narys Al. Stačkus. Pasitikome plovimu. Vyčių kuopos korespondentė p. Pakalniškienė buvo padaryta operacija. Ant. Balčyčiui amputuota kairė koja virš kelio.

G. penkerių metų ministeriavimą daugelis atsimename. Tai buvo sunkiausias Lietuvos valstybės kūrimosi ir politinės įtam-

Palinkėjome ligoniams sveikti ir stiprėti.

Seniorų pirmininkė Ad. Gabalienė visus pakvietė į spalio 9 d. rengiamą banketą. Bus paminėta ir 70 metų sukaktis nuo vyčių įsteigimo. Bus gera programa, vaisės. Bilieto kaina \$10.

Atėjo klebonas A. Zakarauskas. Pasveikino dalyvius ir kvietė į lapkričio 5-6 dienomis rengiamą tradicinį festivalį.

J. Zadeika ragino duoti pašto viršūninkui petijas, kad JAV išleistų Dariaus ir Girėno garbei pašto ženklą, jų skrydžio 50 metų sukakties progą. Buvo perrinkta kitai kadencijai ta pati valdyba. Visi pasilieką tose pačiose pareigose. Kan. V. Zakarauskas perskaitė priesaikos tekstą, kurį nariai kartojė.

Po priesaikos, moką lietuviškai sugiedojo vyčių himną.

Kanauninkas sukalbėjo maldą ir susirinkimas buvo baigtas 9:30 val. vakare.

Susirinkime dalyvavo 35 asmenys, tarp jų ir kun. A. Markus.

Pasivaikšinę kavute ir skaniais pyragaičiais, apie 10 val. vakare išsiskirstė.

Reikia gerėti vyčių susiklausymu ir tvarka. Visuomet prie prezidento stalo būna iškabintos valstybinės ir tautinės vėliavos.

K. P.

Alaska yra pati didžiausia JAV plotu, pati mažiausia gyventojais.

For constipation relief tomorrow reach for EX-LAX tonight.

Ex-Lax helps restore your system's own natural rhythm overnight. Gently. Dependably. Try it tonight. You'll like the relief in the morning. Chocolate or pills, Ex-Lax is "The Overnight Wonder."

Read label and follow directions. © Ex-Lax, Inc., 1982

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.

Dr. A. Guseno — MINTYS IR DARBAS, 259 psl., lečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunus dienas ir susirūpinimą \$8.00

Dr. A. J. Guseno — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais \$4.00 Minkštais viršeliais, tik \$3.00

Dr. A. J. Guseno — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą įspūdžiai. Tik \$2.00

Galima taip pat užsakyti paštu, atsiantus čekį arba money order, prie nurodytos kainos pridėjant \$1 persiuntimo kaidoma.

NAUJENOS,

1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, IL 60608

REAL ESTATE

Home, Land — Pardavimai / Real Estate FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOSIMČIAIS MĖNESINIAIS ĮSISOMOKĖJIMAMS DEL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS

• NOTARIATAS • VERTIMAS

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

KAM MOKETI NUOMĄ?

GERIAU SKOLA.

Pajamų bungalow — 1½ aukšto mūrinis, 3 butai: 1 su 2 mieg. Garazas. Marquette Parko centre. Nebrangus.

2 aukšto mūrinis. Pirmame aukšte 6 kambariai, 3 mieg. Antrasis aukštas padalintas į du butus. Butų siuvėjų dirbtuvė rūsyje. Geros pajamos. Lithuanian Plaza Court (69th St.) ir Washtenaw.

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE — INCOME TAX

2951 W. 63rd St.

Tel: 436-7878

KAIP SUDAROM TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko Prano ŠULC paruošta, — teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta "Sūduvos" išleista knyga su legalistikomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijos.

"LIUCIJA"

Ave. Chicago, Il. 60629.

Miko Šileikio, apsakymų knyga "Liucija" jau atspausdinta. Autorius psivaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo.

22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell

• Dramblio oda yra taip kieta, jog reikia mirkyti tris metus pirm negu ją būtų galima išdirbti.

Triaminic® Syrup

Triaminic® Tablets

or

Triaminic-12® Tablets

For Allergy Relief

that's nothing to

sneeze at.

© 1981 Diney Laboratories, Division of

Sandoz, Inc., Lincoln, Nebraska 68501

C

Crush

all smokes

dead out.

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI Turliu Chicago miesto leidima. Dirbu ir užmiesiuose, greit, garantuoti ir sąžiningai. KLAUDIJUS PUMPUTIS 4514 S. Talman Ave. Tel. 927-3559

D E M E S I O 62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI Tikrai \$120 pusmedžiui automobilis Liability apdraudimas pensininkams. Kreiptis: A. LAURAITIS 6645 So. ASHLAND AVE. Tel. 523-8775

Dengiamie ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.

ARVYDAS KIELA 6557 S. Talman Avenue Chicago, IL 60629 434-9655 or 737-1717

A. T V E R A S Laikrodžiai ir brangenybės Pardavimas ir Taisymas 2646 West 89th Street Tel. R.Epublic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus P. NEDAS, 4059 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5986

M. Š I M K U S Notary Public INCOME TAX SERVICE 4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450 Taip pat daromi vertimai, giminių iškviatimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

Homeowners Insurance Good service/Good price F. Zapolski, Agent 3208½ W. 95th St. Everg. Park, Ill. 60642 - 424-8654

Advokatas GINTARAS P. CEPENAS Darbo valandos: Kasdien: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Seštadienį: nuo 9 val. r. iki 12 val. d. ir pagal susitarimą. Tel. 776-5162 1649 West 63rd Street Chicago, Ill. 60629

ADVOKATU DRAUGIA V. BYLAITIS ir V. BRIZGYS Darbo valandos: Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais pagal susitarimą. 6606 S. Kedzie Ave. Chicago, IL 60629 Tel.: 778-8000

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

— Naujienos, Chicago, 8, III. Friday, September 23, 1983

Aleksas Ambrose,

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJS

autorius, paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausią Chicagos lietuvių istoriją (1869 — 1959 metai). 664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$15. Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija

Naujai pasirodžiusi DR. ANTANO RUKŠOS 619 puslapių, kietų viršelių knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1) Siųsti čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St. Chicago, IL 60608